

Příklady – úvod do ekonomie

1. Značná část okurek byla napadena okurkovou plísní a v důsledku toho se snížila úroda okurek. Snížené množství okurek na trhu zvýšilo jejich cenu. Jak to ovlivní tržby pěstitele okurek?

Odpověď: Odpověď závisí na tom, jaká je elasticita tržní poptávky po okurkách. V případě, že je neelastická, výdaje kupujících na okurky vzrostou a tržby pěstitelů okurek vzrostou.

V případě, že je elastická, při vysokých cenách okurek, spotřebitelé budou kupovat substituty a celkové tržby klesnou.

2. Absolvent gymnázia se rozhoduje, zda má jít studovat vysokou školu. Které náklady spojené s tímto studiem má vzít v úvahu?

Odpověď: Musíme vyloučit utopené náklady, jako např. náklady na jídlo. (Jíst musí v každém případě)

Vzmemme v úvahu náklady spojené se studiem VŠ. Náklady na učebnice, bydlení na koleji, na dopravu. Dále pak náklady obětované příležitosti. Kdyby nešel na VŠ, mohl by si vydělávat. (Součet obětovaných platů)

(Tyto náklad je třeba porovnat s užitekem VŠ studia.

3. Některé cestovní kanceláře nabízejí „zájezdy na poslední chvíli“, které jsou značně levnější než tytéž zájezdy kupované v časovém předstihu. Jak je možné, že si cestovní kanceláře mohou dovolit nabízet „zájezdy na poslední chvíli“ za tak nízké ceny?

Odpověď: Cestovní kanceláře mají dopředu zamluvené ubytovací a dopravní kapacity.

V případě, že neprodají v určitém čase, všechny kapacity, jsou náklady na zbylé - neprodané kapacity utopenými náklady. Cestovní kanceláře proto raději snižují cenu tak, aby realizovaly aspoň nějaké tržby, které se mohou rovnat jejich nákladům nebo mohou být i nižší. Snaží se, aby v celkovém součtu dosahovaly zisku.

4. V prosinci je množství kaprů na trhu vysoké a vysoká je i jejich cena. V lednu je jejich množství nízké a nízká je i jejich cena. Na trhu jahod je tomu ale jinak. Množství jahod na trhu nejvyšší v červnu, ale zároveň je v tomto měsíci jejich cena nízká. V květnu je množství jahod na trhu malé a jejich cena je vysoká. Jak je možné, že vztah mezi cenou a množstvím je jiný u trhu kaprů a na trhu jahod?

Odpověď: Jedná se o změny rovnováhy vycházející z jiných stran. U trhu kaprů jde o změnu rovnováhy ze strany poptávky. Vánoce vyvolávají změnu poptávky po kaprech (zvýšení). Když dochází ke změně rovnováhy ze strany poptávky, mění se cena i množství stejným směrem. U trhu jahod se jedná o změnu rovnováhy ze strany nabídky – zvýšená úroda jahod v červnu.

Při změně rovnováhy ze strany nabídky se bude rovnovážná cena měnit opačným směrem než množství.

5. Jistá firma instalovala automat na kávu na jedné naší vysoké škole a na jednom našem ministerstvu. Na VŠ však byla cena kávy 5 Kč a na ministerstvu 8 Kč. Jak byste vysvětlili takovou cenovou tvorbu?

Odpověď: Jedná se o cenovou strategii, která rozděluje produkt – kávu mezi dvě skupiny spotřebitelů s různou poptávkovou funkcí. Jedná se o nedokonalý trh.

6. Kabelové televizní vysílání je domácnostem poskytováno jedinou kabelovou sítí. Poskytuje je jediná firma. V nákladech na kabelové vysílání mají fixní náklady vysoký podíl? Má tato firma přirozený monopol?

Odpověď: Ano, protože přirozený monopol vzniká, když jsou dodávky vázány na přenosovou síť, jejíž zbudování vyžaduje vysoké fixní náklady.

7. V polovině 90. let jsme se mohli v novinách setkat s tímto inzerátem: „Dám 500 000 Kč majiteli domu, který se mnou uzavře nájemní smlouvu na dobu neurčitou.“ Jak vysvětlíte smysl tohoto inzerátu?

Odpověď: Jedná se o efekt vzniklý cenovým stropem nájemného (regulovaným nájemným). Majitel nemohl uzavřít tržní nájemné, i když byla poptávka po bytech vysoká, tak docházelo k jiným způsobům vyrovnání – v tomto případě peněžitým odstupným.

8. Aleš pracoval jako horník. Pak došlo k poklesu poptávky po českém uhlí a následně k útlumu uhelného průmyslu, který vyvolal vlnu propouštění horníků. Propuštěný byl i Aleš. Dva měsíce sháněl místo jako horník, ale marně. O jaký typ nezaměstnanosti se podle vás jedná a proč. Co by měl Aleš udělat?

Odpověď: Jedná se o strukturální nezaměstnanost, která vzniká v důsledku strukturálních změn v ekonomice – útlum uhelného odvětví. Aleš by měl investovat čas a prostředky do rekvalifikace.